

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI AFET HAZIRLIK VE MÜDAHALE YÖNERGESİ

GEREKÇE

Mesleğimizin ve meslek örgütümüzün en başta gelen görevinin her türlü yapının insan can ve mal güvenliğine zarar vermemek üzere tasarlanması ve yapılması olduğu bilinmektedir. Bir yandan bunu gerçekleştirmeye çaba sarf edilirken, afet riskinin çok yüksek olduğu ülkemizde Afetlere Hazırlık ve Müdahale de önemli bir görev olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmişte afetlere hazırlıksız yakalandığımız, müdahale çerçevesinde ise yaşanan sıkıntılar ve sonuçları bilinmektedir.

İMO'nun 39. Çalışma Döneminde bir Afet ve Kaza Müdahale ve İnceleme Kurulu oluşturulmuştur. Kurul kısa süren çalışmalarında bir yönetmelik taslağı hazırlamıştır. 40. Çalışma Döneminde ise Kurul, Afet Hazırlık ve Müdahale Kurulu adıyla yeniden teşkil edilmiş ve kalıcı olarak çalışma yürütmesi uygun görülmüştür.

İMO 40. Dönem Yönetim Kurulu, Afet Hazırlık ve Müdahale Kurulu' nun hazırladığı taslağın Yönerge şeklinde yayınlanmasına karar vermiştir.

Kurulun;

- İnşaat Mühendisleri Odası'nın Genel Merkezi, bağlı Şube ve Temsilcilik örgütleri ile afetlere hazırlıklı olmasını sağlamak,

- Değişik afet ve kaza durumlarında yapılacak işleri tanımlamak, uygulama esaslarını ve kamuoyunu bilgilendirmede uyacağı ilkeleri belirleyen kuralları düzenlemek,

üzere çalışma yapması hedeflenmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve bağlı birimleri, olaylara yalnızca afet sırasında katılmakla yetinmeyecek, hazırlıklı olmanın gereklerini yerine getirerek, kaza düzeyindeki olaylara dahi inşaat mühendisliği açısından yaklaşarak, meslek açısından ders çıkarıp, üyeleri ve kamuoyu ile paylaşacaktır.

İMO ve bağlı birimleri yaşanacak yıkıcı bir afet sonrasında örgütsel faaliyetlerin sürekliliğini yani aksamadan yerine getirilmesini sağlamak için gerekli önlemleri almak ve hazırlık yapmakla yükümlüdür.

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI AFET HAZIRLIK VE MÜDAHALE YÖNERGESİ

Amaç

Madde 1 - (1) Yönergenin amacı; bir afet ya da kaza anında veya sonrasında İMO'nun örgütsel faaliyetinin sürekliliğinin sağlanması, topluma ve kamuya hizmet verebilmek için gerekli düzenin oluşturulması ve bu düzenin işleyiş ilkelerinin belirlenmesidir.

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu yönerge, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası ve bağlı birimlerinin ülkemizde yaşanabilecek olası bir afet veya kazaya yönelik örgütsel hazırlıklarını, afet ya da kaza durumunda yapılması gerekenleri, araştırma, inceleme, raporlama, arşiv, dökümantasyon ve yayın ilkelerini, afet hazırlık ve müdahale örgütlenmesinde yer alacak inşaat mühendislerinin tespiti ile eğitim esas ve usullerini kapsar.

Tanımlar

Madde 3 – (1) Bu Yönergede geçen;

- a) TMMOB: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ni,
- b) İMO: TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası'nı,
- c) Kurul: Üyeleri İMO Yönetim Kurulu tarafından seçilen ve İMO'nun Afet Hazırlık ve Müdahale çalışmalarını yürüten Afet Hazırlık ve Müdahale Kurulu'nu,
- ç) AHM Komisyonu: Her İMO Şubesinde bir Şube Yönetim Kurulu üyesi başkanlığında üç kişiden oluşacak ve temsilciliklerde de temsilciler ile birlikte o şube bölgesindeki uygulamalardan sorumlu olan Komisyon'u,
- ç) TMMOB İKK: TMMOB İl Koordinasyon Kurulu'nu,
- d) Afet: Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olayı,
- e) Kaza: Kasıt söz konusu olmaksızın, beklenmedik bir zamanda ve şekilde, yaralanmalara, can ve mal kayıplarına neden olan olayı,

ifade eder.

Kurulun Yapısı Ve Çalışma Yöntemi

Madde 4- (1) Kurul, İMO Yönetim Kurulu tarafından belirlenen en az beş üyeden oluşur. Her dönem İMO Yönetim Kurulu, Kurulu yeniden oluşturma veya devam ettirme yetkisine ve dönem içinde Kurulun çalışmalarında gözlenebilecek aksaklıklarda Kurulu yenileme yetkisine sahiptir. Kurul Üyelerinin yanı sıra İMO Yönetim Kurulu'nun bir üyesi de çalışmalara katılır. Kurul ilk toplantısında bir Başkan ve bir Sekreter üye seçerek çalışmalarına başlar.

(2) Başkan, Kurul'un oturumlarını yönetir ve Kurulu temsile yetkilidir. Sekreter üye ise Kurul üyeleri arasındaki ilişkinin sağlıklı olarak sürdürülmesini sağlar, gündem oluşturur, yazışmaları

denetler ve başkanın yokluğunda başkanlık görevini üstlenir. Kurul'un sekreteryaya iş ve işlemleri İMO Genel Sekreterliğinin görevlendireceği personel tarafından yürütülür.

(3) Kurul ayda en az bir kez çoğunlukla toplanır. Kurul Kararlarını oy çokluğu ile alır, eşitlik durumunda Başkanın oyu yönünde karar alınmış sayılır. Arka arkaya mazeretsiz iki toplantıya katılmayan üye Kurul'dan çekilmiş sayılır.

(4) Afet ya da bir kaza anında Kurul kendiliğinden olayın yaşandığı İMO biriminde, mümkün olamıyorsa en yakın birimde toplanır. Kurul üyelerinin yöreye ulaşımı, görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili düzenlemeler İMO Yönetim Kurulu tarafından yapılır.

(5) Medyadan elde edilen bilgiler ile olayın olduğu bölgedeki İMO birimlerinden sağlanan bilgilerin ışığında Kurul, olayı bu yönergenin 5. Maddesindeki esaslara göre değerlendirip 6. maddede belirtilen ilkeler doğrultusunda bir "eylem planı" hazırlar.

(6) Bu eylem planı doğrultusunda İMO Genel Merkezi ve bağlı birimlerince yapılacak işler ve görevler belirlenir. Bu doğrultuda ilgili kamu kurum kuruluşları ve meslek kuruluşları ile iletişim kurularak eylem planı birlikte yürütülmeye çalışılacaktır.

Kurulun Görev Ve Sorumlulukları

Madde 5 – (1) Kurulun görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

a) Kurul nelerin nasıl yapılacağına ilişkin esasları belirlemek ve bunları İMO Yönetim Kurulu'na önermek, İMO adına yürütmek ve denetlemekle görevlidir.

b) Afete Hazırlık ve Müdahale Yönergesi'nin kendisi ile ilgili görevlerini yerine getirir.

c) Yönerge eki Uygulama Esasları'nın yürütülmesini gözetir.

ç) Afete dönük eğitim programları hazırlar, meslektaşlar ile toplum genelinde teknik bilgi ve bilinç düzeyini artırmaya yönelik sempozyum/ konferans/ seminer ve benzeri çalışmalar yapmak.

d) Afet senaryoları ve tatbikatları düzenler, Oda Yönetim Kurulu ile koordineli yürütür.

e) İMO Yönetim Kurulu'nun bilgisinde ilgili kurumlarla afet konularında bağlantı kurar.

f) İMO Yönetim Kurulu'nun bilgisinde diğer meslek odaları ile Yönerge çerçevesinde ilişki kurar.

g) Afetle ilgili veri toplanma çalışmaları yapar.

(2) İMO ve bağlı birimleri afet ve kaza durumunda aşağıda belirtilen çalışmaları yapmak üzere görevlendirme yapar.

a) Enkaz altında kalmış kişilerin kurtarılması çalışmalarında yapı taşıyıcı sistemi açısından teknik destek vermek.

b) Afet etki alanı ile değişik malzeme ve taşıyıcı sistemli yapılardaki hasarın genel düzeyini belirlemek.

c) Afetten etkilenen binaların ve alt ve üst yapılardaki hasarın tespiti ve güvenliklerinin belirlenmesine yardımcı olmak, teknik destek sağlamak.

d) Afet ya da kazanın oluş nedenlerinin belirlenmesi için olay yerinde ya da afet bölgesinde gerekli incelemeleri yapmak.

e) Afet ya da kazalardan, binaların ve alt ve üst yapıların güvenliği ve inşaat mühendisliği mesleği açısından alınacak dersleri belirlemek, bu konularda kamuoyunu bilgilendirmek.

f) Afet ya da kazalardan görsel döküman sağlamak, meslektaşlar arasında ve toplum genelinde afetlerle ilgili teknik bilgi ve bilinç düzeyinin artırılmasına katkıda bulunmak.

(3) Afetlerde hasar tesbiti ve bilirkişilik çalışmalarında yaşanan sıkıntıların toplum ve meslektaşlarımız açısından yarattığı sonuçlar göz önüne alınarak bir daha yaşanmamasına yönelik hazırlıkları yapmak, kriterler ile usul ve esasları belirlemek ve İMO Yönetim Kurulu'na önermek, görev alacak meslektaşları hazırlamak üzere çalışma yapmak da Kurul'un görevidir. Bu kapsamda yapılacaklar bu Yönergenin eki "Uygulama Esasları" nda düzenlenir.

İMO 'nun Girişimini Gerektiren

Afet, Kaza Ve Diğer Olayların Boyutları Ve Yapılacak İşler

Madde 6 – (1) İnşaat Mühendisleri Odası ve bağlı birimleri, aşağıda sıralanan olaylara kaza ya da afet düzeyinde olması ayrımını yapmadan ve yukarıda sayılan amaçlar doğrultusunda hizmet vermek, bilgi toplamak, değerlendirme yapmak ve sonuç çıkarmak için katılır.

(2) İnşaat Mühendisleri Odası'nın girişimini gerektiren afet ve kaza gibi olayların cinsi ve boyutları aşağıda belirtilmiştir.

a) Mağnitüdü 6,0 ve daha büyük olan, daha küçük olup da can kaybı yaratan, yapı ve altyapı hasarına yol açmış depremler,

b) Her türlü yapı, ulaşım ve altyapı tesisleri ile güncel yaşamı etkileyen boyutta sel ve su baskınları,

c) Toprak kaymaları, heyelanlar, kazı vb. müdahaleler nedeniyle zeminde, binalarda, istinat yapılarında ve diğer yapılarda oluşan deformasyonlar,

ç) Kar yükünün yoğunlaşması, çığ, kaya düşmesi ve bunlardan kaynaklı hasarlar,

d) Herhangi bir nedenle insan faaliyetlerinin olduğu yerlerde ve orman alanlarında meydana gelen yangınlar,

e) Mühendislik, yapım ve kullanım hatasından kaynaklanan her türlü hasar, göçme ve kazalardır.

Yapılacak Görevlendirmeler

Madde 7 – (1) İMO birimlerinin olaylara yukarıda sıralanan boyut ve ayrıntıda katılabilmesi ve hizmet verebilmesi için önceden belirlenmiş ve anında görevlendirilecek alanında deneyimli mühendisler başkanlığında, hizmet verecek mühendislerden oluşan ekipler listesi hazırlanır, bu kişiler eğitilir ve donatılır.

(2) Acil durumda görevlendirilecek ekip listeleri hazırlanır. Bu listeler her dönem güncellenerek ekiplerin hazır olmaları sağlanır. Bu listeler İMO Genel Merkezi ve bağlı ilgili birimlerde bulundurulur ve ilgili kurum, kuruluş, yerel yönetimler ile TMMOB İKK'larına da iletir.

(3) Görevlendirilecek üyelerde aranacak kriterler ile bunların eğitim ve donanımlarına ilişkin hususlar bu yönergenin Uygulama Esasları'nda yer alır.

(4) İMO Genel Merkezi ve bağlı birimlerince, aşağıdaki alanlarda inceleme ve değerlendirme yapmak üzere deneyimli mühendis listesi belirlenir;

- a) Yapı: Yapılarda hasar tespiti ve güvenliğinin belirlenmesi, hasar nedenlerinin belirlenmesi,
- b) Geoteknik: Heyelan ve zemin deformasyonu nedeniyle oluşan hasarların tespiti, nedenlerinin ve mekanizmasının incelenmesi,
- c) Hidroloji ve Akışkanlar Mekaniği: Sel, su baskını ve taşkınlar sonucu içmesuyu, kanalizasyon, kıyı ve deniz yapıları ile diğer yapılarda oluşan hasarların tespiti,
- ç) Yapı Malzemesi: Hasarlı, yıkılmış ya da yangın görmüş yapıların taşıyıcı sistem malzemelerinin dayanım ve diğer özelliklerini inceleme ve değerlendirme,
- d) Ulaştırma Yapıları: Ulaştırma yapılarının hasar tespiti ve incelenmesi,

Eylem Planı

Madde 8 – (1) Deprem durumunda bu Yönergenin eki olan “İMO Deprem Afetine Hazırlık, Örgütlenme ve Müdahale Planı” uygulanır. Ayrıca Yönergenin 6. maddesinde türleri ve boyutları sayılan diğer afetlerden herhangi birinin oluşması durumunda Kurul aşağıdaki konuları içeren bir eylem planı hazırlar.

- a) Olay yerine en yakın İMO birimleri ile bağlantı kurularak bilgi alınır.
- b) Afetin olduğu bölgedeki İMO birimleri olay anında ve talep beklemeeksizin Kurula olayla ilgili bilgi verir ve ilgili uzmanlık alanında deneyimli gereken sayıda mühendisi göreve çağırır.
- c) Afet olduğu bölgede, ilk müdahaleyi hangi birimlerin yapacağı önceden belirlenir.
- ç) Afette görevlendirilecek ekiplerin donanımları ile toplanması gereken veriler belirlenir.
- d) Mümkünse hasarlı yapıya ait malzeme ve yapı geometrisi ile ilgili bilgiler toplanır.
- e) Ekiplerin ulaşım ve konaklama programları hazırlanır.
- f) Görevlendirilecek kişilere hayat sigortası yaptırılır ve tanıtıcı kimlik belgesi verilir.

Yapılacak Açıklamalar Ve Yayın

Madde 9 – (1) İnşaat Mühendisleri Odası kamunun ve meslektaşlarının olay hakkında tam ve doğru bilgilendirilmesi ile yapılacak işler ve alınacak önlemler hakkında bilgi verilmesi amacını güden yazılı açıklamalar yapar. Açıklama yapmakta İMO Yönetim Kurulu, AHM Kurulu, Şube Yönetim Kurulu ve temsilciler yetkilidir. İlgili meslek örgütleri birimleri ile birlikte görüş oluşturulmasına ve ortak açıklama yapılmasına özen gösterilecektir.

(2) Yapılacak açıklamalar Kısa vadeli ve Uzun vadeli açıklamalar olarak sınıflandırılmıştır.

- a) Kısa vadeli açıklamalar; olayın hemen sonrasında yeterli kanıt ya da bilginin toplandığı en kısa zaman içinde yapılacaktır. Çoğunlukla kamuoyuna yönelik olacağı düşünülen bu açıklamaların özellikle anlaşılabilirlik düzeyine dikkat edilmelidir.

b) Uzun vadeli açıklamalar; olaydan sonra olayın boyutu, nedeni, sonuçları, hasarın yayılımı vb konularda yeterli ve kesinlik düzeyi yüksek bilgiler toplandığı zaman yapılacak açıklamalardır. Olayın büyüklüğüne bağlı olarak ve kamunun ilgisinin devam ettiği bir süre içinde yapılmalıdır. Bu açıklamaların mühendislik düzeyi yeterli, ancak anlaşılır olmalıdır.

(3) İMO yaşanan ve müdahalede bulunulan her bir olaydan sonra meslektaşlarına yönelik teknik düzeyi yüksek, görsel malzemeler ile zenginleştirilmiş ve ilgili meslek örgütleriyle koordineli olarak merkezi bir yayın yapmayı hedefler.

Arşiv Ve Dokümantasyon

Madde 10- (1) Olayla ilgili yerel ve ulusal basında çıkan yazılar, yayımlanan görüntüler, olayı incelemeye giden ekiplerin raporları, resimler, video çekimleri, alınan malzeme örneklerinin deney raporları, kişisel görüşler, tanıklıklar ve diğer bütün dokümanları içeren bir döküman dosyası İMO Genel Merkezinde oluşturulan arşivde saklanır.

(2) Arşive doküman toplanması amacı ile yerel basında çıkan yazı, haber, görüntü vb. İMO birimleri tarafından temin edilerek, İMO Genel Merkezi'ndeki arşive alınır. Olay bazındaki arşivin örgüt birimleri ile paylaşılması esastır. İMO Yönetim Kurulu kararıyla elde edilen veri, teknik bilgi ve tespitlere dayanarak hazırlanan raporlar ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilir.

Yürürlük

Madde 11 – (1) Bu yönerge İMO Yönetim Kurulunun 28 Şubat 2022 Tarih 1956 sayılı kararı ile kabul edilerek yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12- (1) Bu yönerge İMO Yönetim Kurulunun tarafından yürütülür.

EKİ: İMO Deprem Afetine Hazırlık, Örgütlenme ve Müdahale Planı ve Ekleri